

116 Lib. II. de Martyrum dignitate

mina, pullulantes à Crucis arbore, & Christo crucifixo, cui sunt insiti per amorem ardentsimum, quo nullus major, & per passionem, & mortem. Sic etiam ab eodem Isaia cap. 61. 3. (ut infra latè expendam) appellantur Martyres, fortes justitiae, id est, qui propter justitiam passi sunt. Hebraicæ fortes justitiae vel etiam ex voce eleverti potest cum Vatablo, arbores justitiae. LXX. legunt, generationes, aut propagines justitiae. Quod statim exprimit Vates; plantatio Domini ad glorificandum: id est, plantæ, & genimina pro Dei gloria spacianda, genimina insita Crucis arbore, quæ uberrimos justitiae fructus producent. Quod veniunt S. Fulgentii Episcop. Rupenisi verba Serm. de SS. Martyribus. *De ipso ligno virentis Crucis juxta fontem sanguinis plantata virginitas floruit castitatis: inde plantata Martyrum tolerantia caput semini sui genimina colligere purpura: nam unde Martyres tolerant, nisi per Dominicam Crucem?* Pergo ad aliud.

425 Secundum fundamentum pugnans pro martyrii majoratu, & excessu supra aquæ Baptismum, assignatur à S. Damasceno lib. 4. orthodoxæ fidei cap. 10. ubi octo Baptismi genera assignans, supponit: Septimum, quod per martyrium, & sanguinem, quo & ipse pro nobis Christus baptizatus est: valde venerandum, & beatum, quatenus succedentibus non coquinatur cordibus. Expende hæc postrema verba, quibus ostendit martyrii præstantiam, propterea quod reddatur Martyr per martyrium omnino impeccabilis, quod non fit per Baptismum: hic enim in confessione Trinitatis suscepimus sequentibus inquinari potest culpis. Neque secundum Joviniani deliramenta (quæ copiosæ, & acerrimæ à S. Hieron. confutantur) baptizatus Christi Baptismo redditur impeccabilis, aut à futuro in malum prolapsu fecurus, aut alienus. Baptisma verò sanguinis non potest futuris contaminari cordibus; quia morte absolvitur, quæ in Domino obdormientes reddit extra statum, & conditionem peccandi constitutos. Quod cedit profecto in magnam martyrii felicitatem, gloriam, & dignitatem extiam. Atque hoc Damasceni testimonio utitur S. Thom. in 4. dist. 4. q. 3. a. 3. quaefiun. 4. ubi statuit utrumque Baptismum aquæ, & sanguinis habere efficaciam à passione Christi; tamen quia baptismus aquæ configurat Christo sacramentali significacione, ideo excedere in sacramentali effectu, qui est character: Baptismum autem sanguinis, quia configurat Christo realiter per veram conformitatem in reali passione, & morte, ideo superare in re sacramentali, quæ est gratia. Et subtexit ad rem proximè nostras: *Gratia in Baptismo sanguinis magis augetur habenti, & amplior datur non habenti, si impedimentum non adsit, & remissio peccatorum, quamvis non sit plenus, quia uterque Baptismus omnem culpam, & penam tollit; in Baptismo sanguinis efficacior est, & fructuosior, quia secundi maculis non coquinatur, ut Damascenus dicit.*

S. Fulge.

Martyres
à Cruce
pullulan-

S. Dam.

Martyr per
martyrium
impeccabi-

S. Thom.

S. Cypri.

tisma in gratia majus, in potestate sublimius, Martiris in honore pretiosius: Baptisma, in quo An-baptismus geli baptizant; Baptisma, in quo Deus, & in gratia, Christus exultant; Baptisma, post quod nemo & honore jam peccat; Baptisma, quod fidei nostra in-

crementa consummat: Baptisma, quod nos de mundo recedentes statim Deo copulat. In aquæ baptismo accipitur peccatorum remissio, in sanguinis corona virtuum. Quid dici poterat pro instituto nostro opportunius, & luculentius? Duo præsertim premas: primum, Baptisma in gratia majus, in potestate sublimius, in honore glorioius. Sanè crux baptismus ubiorem confert gratiam, quia actus est difficilior, arduum opus, & eximium; majori potest potestate, cum Martyres reddat omnino impeccables: in honore est glorioius, quandoquidem Martyres evenhit ad honoris fastigium, quale in clara Dei visione, & secura cœlestis regni fruitione. Preme deinde rationem, quam illustramus; Baptisma, post *Martyrium* quod nemo jam peccat. Quid felicius? Quid *baptismus* sublimius? Dicet tamen quipiam, id eiām est, post quem nemo peccat.

426 Celebratur Apoca. 4. mare, seu vas Apoc. 4. 6. in aqua, & simile christallo appellatur: *Et in conspectu sedis tanquam Mare vi-* mare vitreum simile christallo. Celebratur item treum bap-

Exodi 38. 8. & 3. Regum 7. 23. mare aliud, tismus quod non vitreum, sed æneum esse dicitur, a Moysi prius, deinde à Salomone studiosè elaboratum; fecit & mare æneum Moyses: fecit quoque mare fissile Salomon. Ubi non leve dubium emergit ex materiei diversitate. Cur mare illud à Joanne prospectatum, vitreum appareat; hoc verò à Moyle, & Salomone, ex ære conflatum? Quid vitro fragilius? Quid ære solidius? Rectè dixit tragædus, Fortuna vitrea est, dum splendet frangitur. Et Job c. 6. 11. Quæ est fortitudo mea, ut sustineam? recte fortitudo mea ænea est, id est, non solida, & constans, ut æs, sed fragilis instar vitri. Cur ergo tantum discriminis in utriusque maris materia? Etenim sentiunt communiter Sacri Interpretes, signari per mare vitreum Baptismi Sacramentum: quod quâ de causa vitreum dicatur ostendit auctor antiquus Bachianus in Epistola ad Januarium de recipiendis lapidis, ante medium. Memento, frater, quod caro sumus: mare illud (id est, forma Baptismi) quod Joannes in Apocal. vidisse se dicit, vitreum fuisse descriptum; & ideo in nobis ciùd periclitatur, aut frangitur. Lubrica via est sculi hujus glaciali iniquitate constricta, quam cum immodes concupiscentia calor solverit, vitreum, facilis est ad lapsum, ruinamque miserorum. quis gratia Vides, propterea vitreum appellari Baptis- periclitatur

Et eminentia, Cap. II. & III. 117

mum aquæ, quia gratia in illo collata, citò in nobis pericitatur, aut frangitur subsequentibus delictis. Non ita contingit in sanguinis Baptismo, quem ea propter præsignari reor in mari seu vase æneo. De quo illud in primis habes 3. Reg. 7. 26. *Labium ejus, quasi labium calicis.* Ad quæ verba S. Eu- cherius Lugdunensis Episcop. sive quis au- tor commentariorum in lib. Regum, per *labium calicis*, gustum Dominice passionis ex- primi putat; per calicem, poculum passionis: ut testatur ipse Dominus, qui veniens ad pas- sionem oravit Patrem, dicens: *Pater, si vis, transfer calicem istum à me, ad Martyres meos, ut explicat S. Hilarius Canone 31. in Matthæum: Id est, quomodo à me bibitur, ita ab his bibatur. Rogat, ut bibendi calicis in eos ex se transferat firmitudine. Firmitudo sanè illa, quam præ se fert martyrii Baptismus, ve- rè mare æneum, quia post illum nemo pec- cat. Subinde existimaverim, per boves illos duodecim, quibus universa illa maris ænei moles sustinebatur, & quorum tres ad aquilonem, tres ad occidentem, tres ad meridiem, & tres ad orientem respiciebant, bellissimè desigari, non solum duodecim Martyres Apostolos, sed omnes Ecclesiæ Martыres toto orbe dispersos: ut pote qui sacri- ficio, tanquam boves destinati, infracto ani- mo, & robre eximio sibi superimpositum portarim martyrii onus, mare æneum, malleis elaboratum, passionis calicem, sanguinis Baptismum. Dicendum ergo, eam quâ pollent Martyres, æneam fortitudinem, & eximiam perfectionem, non aliunde emanant, nisi à per-secutionum malleo, & martyrii ictibus; ac propterea in æneo mari præsignari ipsum martyrium, quia Martyres reddit æreos: ita ut in illis nec pericitur, nec frangatur Dei grata, & si videatur haberi in vasis fragilibus.*

427 Tertium, pro martyrii principatu su- præ fluminis Baptismum, fundatum desinuo ex Ecclesiæ Patribus, qui Baptismum aquæ fuisse præsignatum arbitrantur in aqua profluente è rupto Salvatoris pectori; Baptismum verò sanguinis in sanguine promana- te ex eodem fonte divinissimo. De quo Jo- annes cap. 19. 34. *Unus militum lancea la- tus ejus aperuit, & continuò ex vit sanguis, & aqua.* Quæ verba premens S. Cy- rillus Hierofol. cap. 3. fatur ita præclarè: *Rodimens terram Salvator per Crucem, & in latere vulneratus, sanguinem, & aquam emisit.* Ut alii quidem patis tempore in aqua baptizarentur, alii verò tempore persecutoris in propriis sanguinibus baptizarentur. Similia haber Cateche. 13. Et consonant alli ex Pa- tribus, S. Hieron. Epist. 83. ad Oceanum qui ita: *Cum ad occasum latus Christi per- cutitur lancea, Baptismi, atque martyrii sa- cramenta funduntur.* Quid ergo subinde ad rem nostram? Sanè Baptismum ianguinis, esse Baptismo fluminis superiorum, ac præstantiorem: hunc enim in aqua, illum in sanguine, qui dignitate aquam exsuperat, & majoris est pretii apud omnes. Unde S. Cy- pria. lib. de duplice Martyrio paulo post initium: *Totum effudit spiritum, ut nos respira- remus: quidquid erat humoris aquæ reliquum expedit, ut nos ablueremur: quidquid referat in corde sanguinis emisit, ut nos confor- maremur.* Atque haud scio, an perperam faciam hæc tria inter se conferens, cum sint unum,

CAP. III.
In quo adquerit, vel superet Martyrii, ac
Martyrum dignitas dignitatem Sacerdotii,
& Sacerdotium.

428 *E* O usque crevit Sacerdotii dignitas in Ecclesia Christiana, ut nulla videatur esse, nec dari posse sublimior, etiam de potentia Dei. Cum enim Sacerdotium, & sa- dignitas

sacerdotis
crificium sint sibi invicem respondentia, seu *quanta*.
relata; quò sublimior est dignitas sacrificii, eò sublimior est dignitas Sacerdotii. Atqui Eucharistico sacrificio nullum excogitari po- test perfectius, & sublimius; nullum ergo dari valet Evangelico Sacerdotio nobilius, neque quoad speciem, neque quoad individua.

In cuius rei fulcimentum abundant præcla-
risimis laudis, & honoris testimonis litteræ
inspiratæ, & Patres Ecclesiæ. S. Isidor. Pe- S. Pelusi.

lufiota lib. 2. Epist. 52. Divina quadam res
est Sacerdotium, ac rerum omnium præstan-
fima. Et Epist. 71. illud appellat, omnium bo-

norum, quæ inter homines exoptantur, veluti
extremam metam, seu apicem. Petrus Ble- Blesen.

ser. 47. Sacerdotes positos esse ait, in su-
perlativo gradu hominum: & Sacerdotem ap-
pellat coadjutorem Redemptoris, consiliarium
Domini Sabaoth. Clemens Alexan.lib. 6. Strom.

illos scribit esse inter electos maxime eximios;
& magnificensim gloriæ honorari. S. Chry- S. Chrys.

stof. lib. 3. de Sacer. cap. 4. notat à D. Pau-
lo attribui Sacerdotio incomparabilem gloriæ.

S. Ephrem Orat. de Sacerdotio illud vo-
citat domum altitudinis. Mitto alia infinita pro-
pemodum encomia, quæ pro Sacerdoti, &

Sacerdotum principatu, & præstantia eximia
videri possunt apud nostrum Ludovicum
Chresolium in ua Mystagogo.

429 Aio nihilominus tamen, esse nomilla, in quibus martyrii dignitas possit coæperi- cum

S. Euch.

S. Hilar.

Baptismus

in aqua,

Martyrum

in sanguine

de pectori.

Christi ma-

nabitibus.

Jo. 19. 34.

S. Hiero.

S. Cypri.

118 Lib. II. De Martyrum dignitate

Martyres
sunt Sacer-
dotes, & ho-
stia.

S. Chrys.

Martyres
sunt hostia
viva, ut
Christus.

Philo.

cum Sacerdotio, imò & præponi. Primo, quadrat martyrio nomen *Sacerdos*, & Martyribus nomenclatura *Sacerdotum*: quandoquidem per martyrium, Martyrum quisque suum corpus offert, & consecrat hostiam, & victimam Deo gratissimam. Quod monebat Paulus ad Rom. 12. 1. *Obsecro itaque vos, fratres, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam Deo placentem, rationabile obsequium vestrum.* Ad quæ verba Origenes: prima post *Apostolos hostia est Martyrum*, sed sunt ad rem præsentem accommoda valde, & peregregia. S. Petri Chrysologi verba Ser. 108, in illa Pauli. *Apostolus rogando, sic omnes homines ad Sacerdotale fastigium provexit; ut exhibeatis corpora vestra hostiam vivam. O inauditum Christiani pontificatus officium, quando homo sibi ipse est, & hostia, & Sacerdos!* &c. Subiexit paulo pōit, expendens qua ratione dicantur Martyres *hostia viva*, cum mortem subierint, & sanguinem profuderint: *Frates hoc sacrificium Christi descendit ex forma, qui corpus suum pro vita saeculi vitaliter immolavit: & vere corpus suum fecit hostiam vivam, quia vivit occisus. In tali ergo victimâ mors expenditur, hostia permanet, vivit hostia, mors punitur.* Hinc Martyres morte nascuntur, sine inchoant, occisione vivunt, & in calis lucent qui in terris putabantur extincti. Vides quo pacto, mirabili planè, illustres Christi athletæ funguntur Sacerdotum nomine, & munere? Vides qua ratione sint hostia viva sine morte, videlicet æterna, quæ vera mors dicitur, non sine morte corporis, quæ prima mors est, & umbrae veræ mortis solummodo.

432 Agni Paschales immolabantur in vetera lege non solum ab iis, qui propriè sacerdotali munere fungebantur, sed etiam à popularibus tunc permisso legis sacerdotio fungentes; ut satis innuitur Exod. 12. & obseruat Philo lib. 3. de vita Moysis his verbis loquens de Paschate: *Quo tempore non ut alias plebeii homines victimas adducunt ad altare maestandas a Sacerdotibus, sed juvente lige, tota gens sacrificat, dum pro se quisque mandat hostiam suis manibus.* Tunc universo populo celebrante letas epulas, dum quisque se gerit pro Sacerdote. Rem totam ad morum informationem retulit S. Isidor. Pelusiota lib. 3. Epist. 75. ubi postquam argutè expendit, verba Pauli suprà relata spectare non ad solos Sacerdotes, sed ad illos quoque qui se ipsos Deo immolant, subdit, *Pasche tempore omnes Sacerdotis honore afficiebantur (unusquisque enim pecudem immolabat) sic etiam in novo, ac successionis ex parte, se junctim quidem, ac veluti prerogativa nomine, in cruentâ victimâ sacrificium ii habent, quibus illud offerre concessum est: at interim unusquisque corporis sui Sacerdos creatus est.* Quod in Martyres cadit potissimum, qui Dei privilegio singulari, creati sunt suorum corporum Sacerdotes, se enim ipsos cruentas victimas divino offerunt Numini. Quæri potest, qua fiducia David panes propositionis attrectare, & manducare ausus fuerit, cum ad solos Sacerdotes spectarent? Nonne hoc fuit Dei mandatum violare, & Sacerdotis munere fungi, quod erat homini laico interdictum, & gravi dignum supplcio? Audi S. Hieron. ad cap. 2. Sophonia:

David non erat de Sacerdotibus, nec licebat ei S. Hiero, comedere panes propositionis, sed quia per singula crescebat opera, & persecutio Saul virum illius profectus erat; propterea in fuga David di-sua, dum nescit, subito Antistes efficitur, & Antistes accipit panes propositionis, & non violat manu-

fit.

suis Christi corpus; quandoquidem ipse in illis patientibus patitur, atque & in illis morientibus moritur, imò plus ipse, quam illi, patitur; tametsi illi cruento, & passibili modo, Christus vero quoad se incruenta, & impassibili ratione. Ut appareat Martyris dignitatem esse quam simillimam Sacerdotis sublimitati; cum eadem sit utriusque hostia, quamvis alter atque alter.

434 Deinde, videtur Martyrum dignitas superare Sacerdotum dignitatem nonnullis in rebus. Primo, quia Sacerdotes non tam suam, quam alienam victimam Deo offerunt; Martyres vero & Christum sacrificant & seipso: nam ex Christi, & Martyrum tormentis, nec & sanguine profuso si una passio, mors una, & una victimâ in cuius oblatione ipsi Martyres funguntur Sacerdotum munere, qui non solum Christum immolant, sed se ipso pro mundi salute. Imò vero etiam illud solius Christi sacrificium in Cruce peractum, & in Eucharistie mensa saepe repetitum, videtur per Martyrum passiones, & necem quodammodo perfici, & consummari; quasi expectet ad sui omnimodam perfectionem, & consummationem, ipsorum Martyrum perpassiones, & sacrificia. Licet enim Christus satis passus sit ad redemptionem nostram; & ejus passio sit in se ipso omnino perfecta, & completa, Sufficiensque ad redēptionem etiam multorum mundorum (ut loquitur S. Thom. lec. 6. in cap. 1. Epist. ad Colossenses) nihilominus tamen, cum Deus decrevit, ut patiatur Christus non solum in se, sed in suis membris, seu mystico Ecclesiae corpore, ut sic ejus passio effectum re ipsa sortiatur, & fiat quasi una passio Domini, & servorum ad Fidei Christianæ propagationem, & multorum salutem; in hoc sensu dici potest compleri, & quodammodo perfici Christi martyrum & sacrificium, Martyrum passibiles, & victimis.

435 Est hoc, quod Paulus scripsit ad Coloss. cap. 1. 24. *Qui nunc gandeo in passiōnibus pro vobis, & adimpleo ea, que desunt passionum Christi, in carne mea, pro corpore ejus, quod est Ecclesia.* Ambrosius ad verbum reddidit: *& suppleo reliquias praesura-rum Christi in carne mea;* atque ita legit Augustinus in Ps. 61. Quasi dicat Apostolus; Christus patitur in se, & in suis membris; hæ postiores passiones deerant; eas ex parte adimpleret Paulus, adimpleretque Martyres sanctissimi suis passionibus in carne sua, in qua patitur etiam Christus, pro corpore ejus, id est, ad colligendam Ecclesiam, hominemque ad fidem vocandos, & ad salutem producendos. Accipe præclara S. Cypriani verba lib. de duplice martyrio longè ante medium, ita fantis. *Tanta est Christi subli-mitas, ut fortasse non oporteat quenquam ce-terorum hominum cum illo conferre, nisi ipse nobis tantam fiduciam præbueret;* qui non designatus sit discipulos suos vocare amicos, servulos suos vocare fratres, & cōfratres. *Quemadmodum Christus suo mirabili testimonio clarificavit Patrem in hoc mundo, atque etiam in calis;* ita testimonium illius quodammodo consummatur testimonio Sanctorum, quasi sit una passio Domini & servorum. *Id ne quis existimet parum religiosè di-ctum,* B. Paulus nobis patrocinatur, ita scribens: *adimpleo ea, &c.* Et enumerato

Et eminentia, Cap. III.

119

per compendium uberrimo fructu, quem Ecclesia habet ex Martyrum passionibus, & sanguine illam irrigante, & facundante, subexit: *Cor ferreum, cor saxeum, cor plus-quam adamantium, emollit sanguis Christi, & hujus Martyrum, qui supplerunt quod ilius passionibus deerat.* Atque concludit: *Mor-tibus Martyrum consummatur passiones Christi.* Quis non videat hoc in eximiam Martyrii ac Martyrum celitudinem, & gloriam cedere? *Immolan Deo, & Christum, & seipso;* una est Christi, & ipsorum passio, unumque sacrificeum, quatenus patientibus ipsis, ipse patitur Christus, qui eorum expectat perpassiones, & mortes, ut passio illius adimpleatur, & consummetur. In quo planè excedit Sacerdotium à martyrio, & superantur Sacerdotes a Martyribus. Aliae rationes excessus possunt deduci ex dicendis in hoc libro.

CAP. IV.

Pulchra Martyrii, ac Martyrum similitudo cum Eucharistico epulo, & sacrificio.

436 *S*It hoc caput antelapi capitis appen-

Pro. 23. 1.

tum roboretur, & illustretur, premo Salomonis verba illa ex Proverb. 23. 1. *Quando federas ut comedas cum Principe, diligenter attende quæ apposta sunt ante faciem tuam: & statue cultrum in gutture tuo, si tamen habes in potestate animam tuam.* Etenim, missis ad hæc verba dissimilibus valde aliorum interpretationibus, de quibus copiosum habes locum apud nostrum Salazarium; illam magno facio, & satis arridet, quam à litterario rigore haud longè abesse putaverim. Vide licet, moneri illos, qui Eucharistici Sacramenti epulum, & sacrificium percepunt, ut hoc idem epulum, & sacrificium in se ipsum adumbrent, ac referant, non alia certè ratione, quam sanguinem ac vitam pro Christo generosè effundentes. Ita fert Seniorum LXX. translatio, qui pro Statue cul-trum in gutture tuo, si tamen habes in potestate animam tuam, extulerunt: *Injice ma-num tuam, sciens quod oportet te talia præparare; si tamen insatiabilis es. Rationis tru-tinae mandanda illa: sciens quod oportet te talia præparare.*

437 Et exaudi S. Augustin. tom. 9. tract. 84. in Joannem. *Quæ mensa est potens, ni si unde sumitur corpus, & sanguis ejus, qui animam suam posuit pro nobis?* Et quid ad eam sedere, nisi humiliter accedere? Et quid est considerare, & intelligere quæ apponuntur tibi, nisi dignè tantam gratiam cogitare? Et quid est sic mittere manum, ut scias quia talia te oportet præparare, nisi quia sicut Christus pro nobis animam suam posuit, sic & nos debemus animas pro fratribus ponere? Hoc est talia præparare; hoc Beati Martyres ardenti dilectione fecerunt. Similia habet San-

LXX.

ctus Petrus Damiani in Serm. de S. Columba, Virg. & Mart. Monet tamen S. Augustinus non haec dici, quasi propteræ Domino Christo pares esse pessimus, si pro illo usque ad sanguinem martyrum duixerimus. Itaque similitudo exigunt, non æqualitas inter Eucharisticum epulum, & sacrificium, atque

S. Dam.

S. Augus.